

Prețul energiei în regiune

În fiecare an, Eurostat publică prețurile medii semestriale ale energiei electrice și gazului natural pentru consumatorii casnici și noncascnici în statele membre ale UE. Recent au fost publicate prețurile din semestrul 1 2022. Ținând cont de consumul anual de energie electrică și gaz natural, prețurile sunt disponibile pe 7 și 6 nivele de consum pentru consumatorii noncascnici și respectiv 3 și 5 nivele de consum pentru consumatorii casnici. În cazul energiei electrice, consumul majoritar noncascnic (52%) este dat de consumatorii aparținând celor mai mici patru nivele de consum anual până la 20 mii MWh (Fig. 1, a), iar majoritatea consumului casnic (58%) este dată de gospodăriile din cele mai mici două nivele de consum până la 2,5 MWh pe an (Fig. 2, a). În cazul gazului natural, consumul majoritar noncascnic (62,7%) este dat de cele mai mici patru nivele de consum până la 277 mii MWh pe an (Fig. 3, a), în timp ce consumul majoritar casnic (61%) este dat de cei care au un consum anual cuprins între 5,5 și 55 MWh (Fig. 4, a). Conform Agenției Naționale de Reglementare în domeniul Energiei, în semestrul 1 2022 consumatorii casnici și noncascnici au consumat 56,4 TWh gaz natural (din care 32,5% consum casnic) și 24,1 TWh energie electrică (din care 28,5% consum casnic). Deoarece consumul este clar înclinat către gaz și o parte semnificativă din energia electrică este produsă pe baza combustibililor fosili (38% din producția de energie electrică în primele 9 luni din 2022) tranziția verde va necesita investiții semnificative atât în rândul consumatorilor casnici, cât și noncascnici. Nivelul prețurilor și schemele tarifare în vigoare au un rol însemnat în determinarea preferințelor consumatorilor în ceea ce privește tipul și cantitatea de energie consumată și de aceea pot stimula sau nu participarea voluntară la tranziția verde.

În semestrul 1 2022, pentru consumatorii noncascnici prețul mediu al energiei electrice a ajuns la 0,25 euro pe KWh după o creștere de 2,4 ori comparativ cu semestrul 1 2021. Pe nivele de consum, creșterea de preț a variat între 2,1 ori și 2,7 ori, cea mai mare creștere fiind înregistrată de consumatorii incluși în nivelele de consum cu cea mai mare pondere în consumul total de energie electrică, adică de consumatorii cu un consum anual de 2-20 mii MWh (15,8% din consumul total de energie electrică) și de consumatorii cu un consum anual de peste 150 MWh (19,5% din consumul total de energie electrică). Totuși, prețul energiei electrice a rămas invers proporțional cu consumul în primul semestru din 2022. În timp ce consumatorii care aveau consumul anual cel mai mic (reprezentând 4% din consumul total de energie electrică) plăteau 0,32 euro pe KWh, consumatorii cu cel mai mare consum anual (reprezentând 19,5% din consumul total) plăteau 0,2 euro pe KWh (Fig. 1, b).

Prețul mediu al energiei electrice pentru consumatorii casnici a ajuns la 0,23 euro pe KWh în semestrul 1 2022, după o creștere de 1,5 ori față de același semestru din 2021. Prețul a fost aproape același pentru toate nivelele de consum (Fig. 2, b). Analizând câteva țări din regiune, prețurile energiei electrice pentru consumatorii noncascnici din România sunt comparabile cu cele din Grecia, mai mari decât în Cehia, Ungaria și Polonia (Fig. 1, b). În toate țările analizate, cu excepția Ungariei unde prețurile unitare sunt mai degrabă direct proporționale cu consumul, prețurile unitare sunt invers proporționale cu cantitatea de energie electrică consumată. Pentru consumatorii casnici prețurile unitare ale energiei electrice din România sunt comparabile cu prețurile din Grecia, mai ridicate decât prețurile din Ungaria și Polonia și mai reduse decât prețurile din Cehia (Fig. 2, b). Doar Ungaria aplică un sistem tarifar uniform precum România. Cehia și Polonia au un sistem tarifar invers proporțional cu consumul, în timp ce în Grecia prețurile unitare sunt mai mari pentru consumatorii extremi (incluși în nivelul de consum anual cel mai mic și cel mai mare).

Prețul mediu unitar al gazului natural a ajuns la 0,09 euro pe kWh pentru consumatorii noncasnici în semestrul 1 2022, după o creștere în medie de 3,5 ori față de primul semestru din anul anterior. Creșterea de preț cea mai mică (2,8 ori) au avut-o consumatorii noncasnici cu un consum anual cuprins între 277 și 1100 mii MWh, iar creșterea de preț cea mai mare (5,9 ori) a fost pentru consumatorii noncasnici cu consumul anual cel mai ridicat. Astfel, gazul natural este mai scump pentru consumatorii noncasnici extremi (incluși în nivelul de consum cel mai mic și cel mai mare) (Fig. 3, a) al căror consum reprezintă 15,5% din consumul total de gaz natural. În aceeași perioadă, pentru consumatorii casnici prețul unitar a crescut de 2,1 ori în medie, până la 0,06 euro pe kWh, creșterea de preț fiind de peste 2 ori la consumatorii extremi (incluși în nivelul de consum cel mai mic și cel mai mare) și de 1,9 ori la consumatorii incluși în nivelul de consum intermediar. Cel mai ridicat preț unitar este cel al consumatorilor încadrați în cel mai mic nivel de consum de sub 5,5 MWh pe an și care reprezintă 8,2% din consumul total de gaz natural (Fig. 4, a). În comparație cu regiunea, la consumatorii casnici prețul unitar al gazului natural din România este mai mic decât în Grecia și Cehia și mai ridicat decât în Ungaria și Polonia, iar schema tarifară este invers proporțională cu consumul, precum în Cehia, Grecia, Polonia (Fig. 4, b). Ungaria aplică o schemă tarifară uniformă (independentă de consum). Pentru consumatorii noncasnici, prețul unitar al gazului natural din România este cel mai ridicat față de țările analizate și schema tarifară aplică principiul invers proporționalității consumului, precum Polonia și Grecia, cu deosebirea că cei mai mari consumatori plătesc, precum consumatorii cei mai mici, gazul cel mai scump. Doar Cehia și Ungaria prin sistemul tarifar direct proporțional cu consumul încurajează reducerea consumului de gaz.

Consumul mare de gaz natural și energia electrică mai scumpă decât gazul natural (de patru ori pentru consumatorii casnici și de trei ori pentru consumatorii noncasnici) tind să descurajeze angajarea voluntară în tranziția verde. Prețul energiei electrice, cel mai ridicat din regiune pentru consumatorii noncasnici, nu numai că descurajează angajarea lor în tranziția verde, dar le reduce competitivitatea. Gazul natural este cel mai scump din regiune pentru consumatorii noncasnici care au consumul cel mai redus și respectiv cel mai ridicat. Teoretic, aceste grupuri de consumatori, al căror consum reprezintă 15,5% din consumul total de gaz natural, ar putea fi interesate să treacă pe electricitate. Dar, consumatorii mici tind să aibă și venituri mici, care probabil nu pot acoperi o factură de energie de trei ori mai mare. Totuși, pe măsură ce taxa de mediu se va include în prețul gazului natural pentru a penaliza emisiile cu efect de seră produse de utilizarea acestuia, scumpirea ce va rezulta va determina atât consumatorii casnici, cât și cei noncasnici să recurgă la metode de reducere a consumului de gaz natural și de înlocuire a acestuia cu energie electrică din surse regenerabile. Până în 2021, prețul gazului natural din România nu includea taxa de mediu nici pentru consumatorii casnici și nici pentru cei noncasnici spre deosebire de celelalte țări din regiune care toate aveau taxa de mediu inclusă în prețul consumatorilor noncasnici, iar în Grecia și în prețul consumatorilor casnici.

Fig. 1. Consumul și prețul energiei electrice al consumatorilor noncasnici

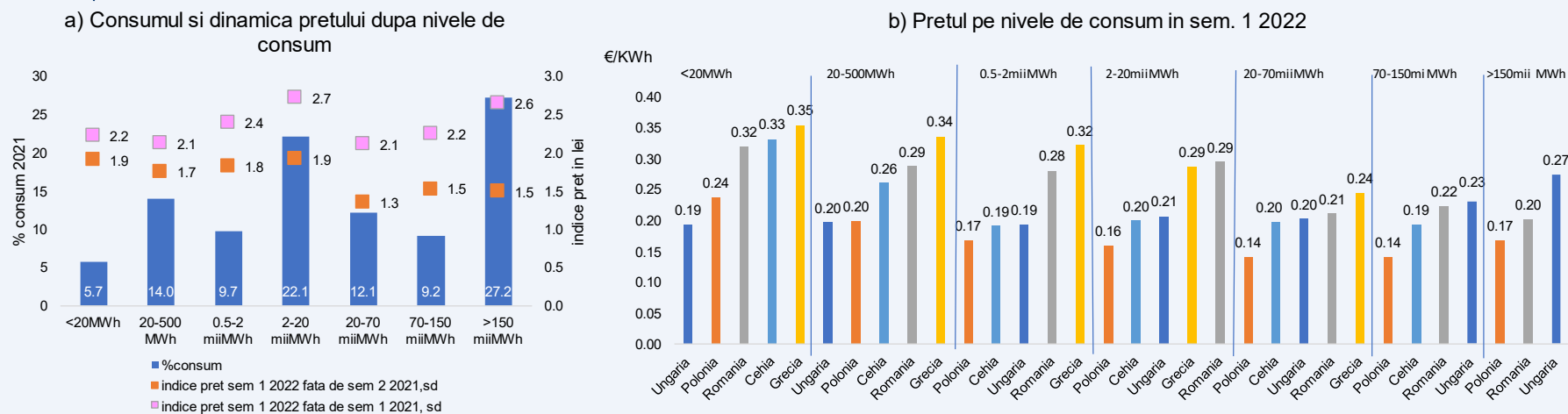

Fig. 2. Consumul și prețul energiei electrice al consumatorilor casnici

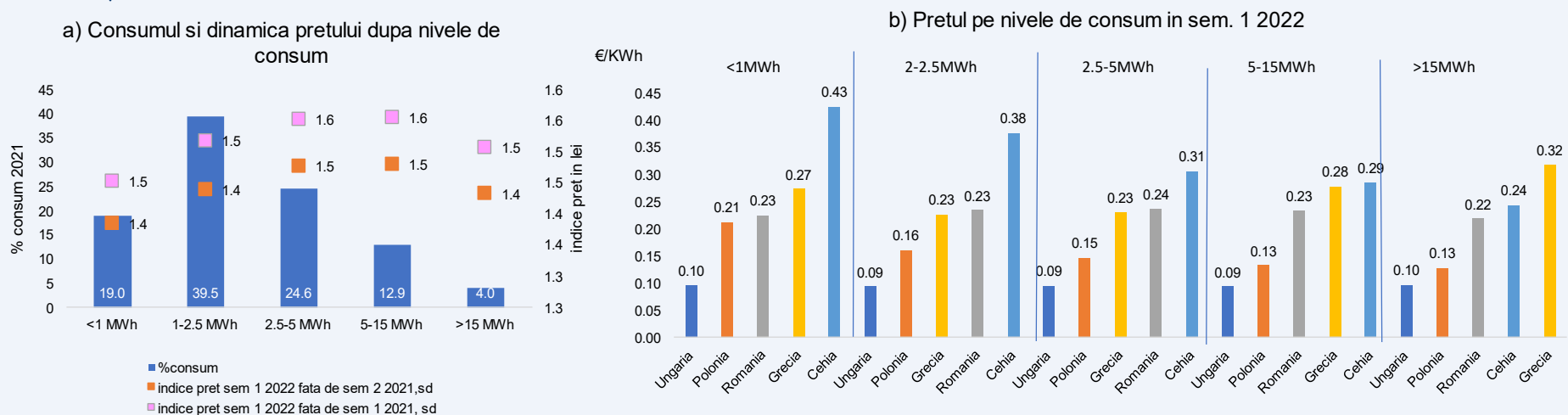

Fig. 3. Consumul și prețul gazului natural al consumatorilor noncasnici

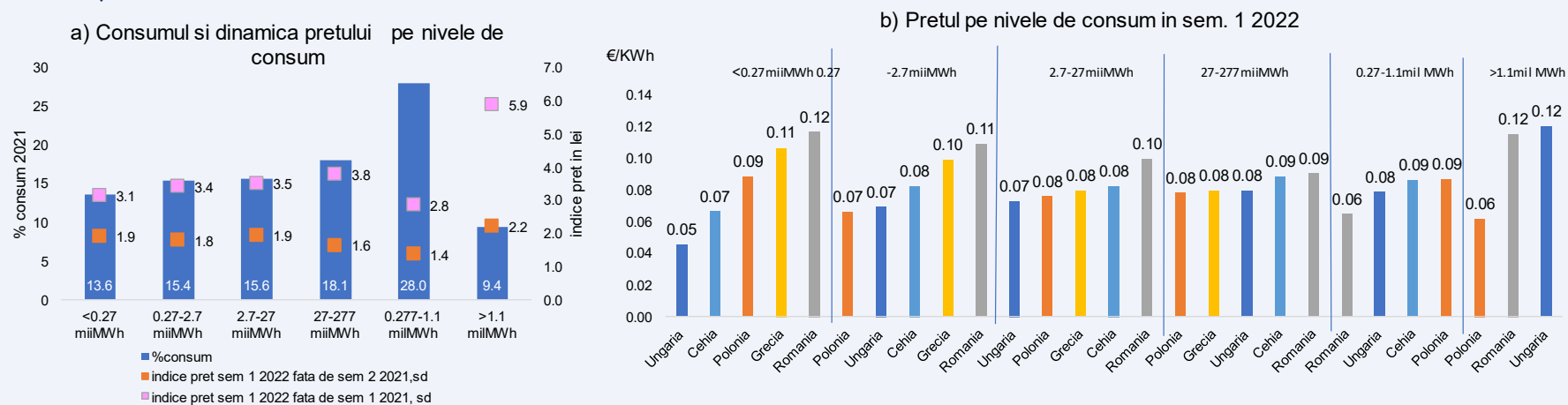
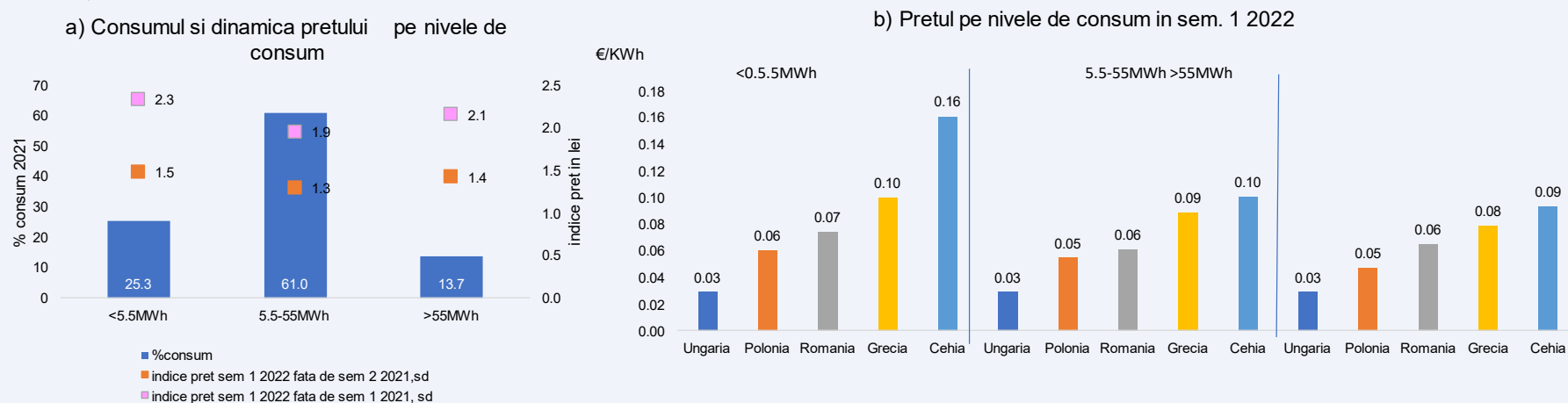

Fig. 4. Consumul și prețul gazului natural al consumatorilor casnici

Sursa: calcule proprii bazate pe Eurostat

Indicatori macroeconomici							
	2018	2019	2020	2021	2022.07	2022.08	date anuale
Sectorul real							
PIB, creștere reală, anuală%	4.5	4.2	-3.7	5.9			
PIB, mld €	204.5	223.2	218.9	240.2			
Rata șomajului BIM*, %	5.3	4.9	6.0	5.6	5.2	5.1	
Salariu mediu net lunar, €	579	653	684	720	805	803	
Balanța de plăți (m€)							
Export (bunuri+servicii), FOB	85,614	90,123	81,339	98,080	68,728	79,094	
Import (bunuri+servicii), FOB	92,592	99,322	90,837	111,700	79,892	92,145	
Deficit comercial	-6,978	-9,199	-9,510	-13,620	-11,164	-13,051	
Cont curent deficit (-)/surplus (+)	-9,495	-10,903	-10,898	-16,755	-14,931	-16,986	
Deficit cont curent, % PIB	-4.6	-4.9	-5.0	-7.1			
Investiții străine directe nete	-4,944	-4,848	-2,960	-7,278	-5,481	-5,400	
Investiții străine directe nete, % PIB	-2.4	-2.2	-1.4	-3.0			
Buget fiscal consolidat							
Venituri, mld lei	295.1	321.1	322.5	379.6	258.5	293.9	
Cheltuieli, mld lei	322.5	369.4	424.4	459.6	285.1	326.8	
Deficit (-)/Surplus(+), mld lei	-27.3	-48.3	-101.9	-80.0	-26.7	-33.0	
Deficit, %PIB	-2.9	-4.6	-9.6	-6.8			
Sectorul bancar (m€)							
Credit neguvernamental	53,839	55,986	57,989	65,526	72,577	73,877	
Credite în valută	18,318	18,116	17,672	18,065	20,473	20,835	
Depozite	70,687	76,933	86,416	96,866	98,319	100,117	
Depozite în valută	23,437	26,364	30,068	33,925	37,133	36,544	
Datorie externă (m€)							
Datorie externă pe termen mediu și lung (TML)	67,966	72,740	93,541	97,043	96,343	96,378	
Administrația publică	34,948	39,657	57,770	58,687	57,189	57,198	
Societăți care acceptă depozite, fără banca centrală	9,038	7,839	7,227	7,718	9,190	9,414	
Alte sectoare	23,001	24,343	24,101	25,521	27,651	27,864	
Investiția directă: instrum. de natura datoriei	31,655	36,727	36,548	38,966	42,875	43,696	
Datoria externă pe termen scurt (TS)	31,451	33,260	33,266	37,213	44,090	45,343	
Serviciul datoriei TML	17,338	16,110	16,840	15,968	9,174	12,011	
Serviciul datoriei TS	48,825	50,029	55,530	70,002	30,917	35,171	
Rezerve internaționale							
Rezerve brute, mil €	36800	37450	42517	45831	48519	48565	
Rezerve brute, % PIB	18.0	16.8	19.4	19.1			
Prețuri – curs de schimb							
Inflație IAPC zona euro (%) sfârșit perioadă	1.6	1.3	-0.3	5.0	8.9	9.1	
Inflație IAPC România (%) sfârșit perioadă	3.0	4.0	1.1	6.7	13.0	13.3	
Curs RON/€, sfârșit perioadă	4.6639	4.7793	4.8694	4.9481	4.9351	4.8605	
Depreciere (+)/apreciere(-) nominală, anuală,%	0.1	2.5	1.9	1.6	0.3	-1.5	
Depreciere (+)/apreciere reală (-), anuală,%	-1.3	-0.2	-0.2	-0.1	-3.8	-5.7	

Sursa: BNR, Institutul Național de Statistică, BCE

* Biroul Internațional al Muncii

Ella Kállai, PhD
Economist Șef
research@alphabank.ro

ALPHA BANK ROMÂNIA

Calea Dorobanților nr. 237B, sector 1

010566 București, România

Tel.: 08008 25742

Website: <https://www.alphabank.ro>

NOTĂ:

Acest buletin vă este trimis de Alpha Bank Romania, iar informațiile conținute sunt destinate doar celor cărora mesajul le este adresat. Utilizarea, distribuția sau reproducerea acestui buletin de către destinatarii neintenționați nu este autorizată și ar putea fi ilegală. Dacă nu sunteți nominalizați printre destinatari vă rog informați expeditorul și ștergeți mesajul din sistemul dv. Acest buletin are doar scop informativ. Cu toate că informațiile din buletin au fost obținute din surse pe care le considerăm de încredere, Alpha Bank Romania nu garantează acuratețea și integritatea lor și deci nu-și asumă responsabilitatea informațiilor prezentate de aceste surse. Orice comentarii incluse reflectă evaluarea noastră în momentul publicării și pot fi revizuite dacă condițiile o cer.